

I Katinkas favn

Dansk BiblioteksCenter manifesterer sig på det hårdt konkurrerende danske systemmarked
Interview med Heddi Mortensen, chef for DBC's salgs- og markedsudviklingsafdeling.

SIDSTE SOMMER besluttede CSC Danmark A/S (tidligere Datacentralen) at trække sig fra det danske biblioteksmarked, og de 40 biblioteker, som hidtil havde kørt med CSC's systemløsning risikerede pludselig at havne i en situation, hvor der blev sluttet for den nødvendige vedligeholdelse og udvikling af systemet. Efter langvarige og intense forhandlinger med en række af de leverandører, som viste interesse for at overtage CSC-systemet og de hidtidige CSC-biblioteker som kunder, blev der i april 1999 mellem CSC og Dansk BiblioteksCenter (DBC) indgået en aftale om en sådan videreførelse. Siden har DBC så forhandlet med de 40 tidligere CSC-biblioteker og deres i denne sammenhæng meget dynamiske brugerbestyrelse om vilkårene for en systemoverflytning til DBC's nye systemplatform Katinka.

I hele dette forløb har CSC Danmark været stærkt engageret i at finde en partner, der kunne overtage CSC-systemet med brugerbestyrelsens opbakning, og vurderingerne hos sidstnævnte har således været udslagsgivende for valget af DBC.

Gruppen af CSC-biblioteker omfatter hovedsageligt små og mindre folkebiblioteker. Men også enkelte større bibliotekerne i Greve, Haderslev, Kalundborg, fra Ribe og Ringsted.

Med overtagelsen af de tidligere CSC-kunder folkebibliotekssektoren har DBC for alvor bevæget sig ud over sin hidtidige hovedvirksomhed med løsning af centrale og nationale opgaver for hele bibliotekssektoren og ind på det frie systemmarked, hvor flere virksomheder slås om opgaverne.

I samtale med *Bibliotekspressen* fortæller Heddi Mortensen, om det videre forløb og DBC's bevæggrunde for i større stil at bevæge sig ind på det danske systemmarked. Hvad kan DBC på systemområdet, som de øvrige leverandører ikke kan, lød det indledende spørgsmål til lederen af DBC's salgs- og markedsudviklingsafdeling.

HM: DBC's væsentligste aktiv er integrationen til DanBib. Endvidere er nettet efterhånden blevet en så sikker kommunikationskanal, at vi kan bruge og genbruge hele vores datagrundlag i en Internetbaseret løsning, hvor et bibliotekssystem kan skrues sammen på en ny måde, og hvor vi ikke nødvendigvis behø-

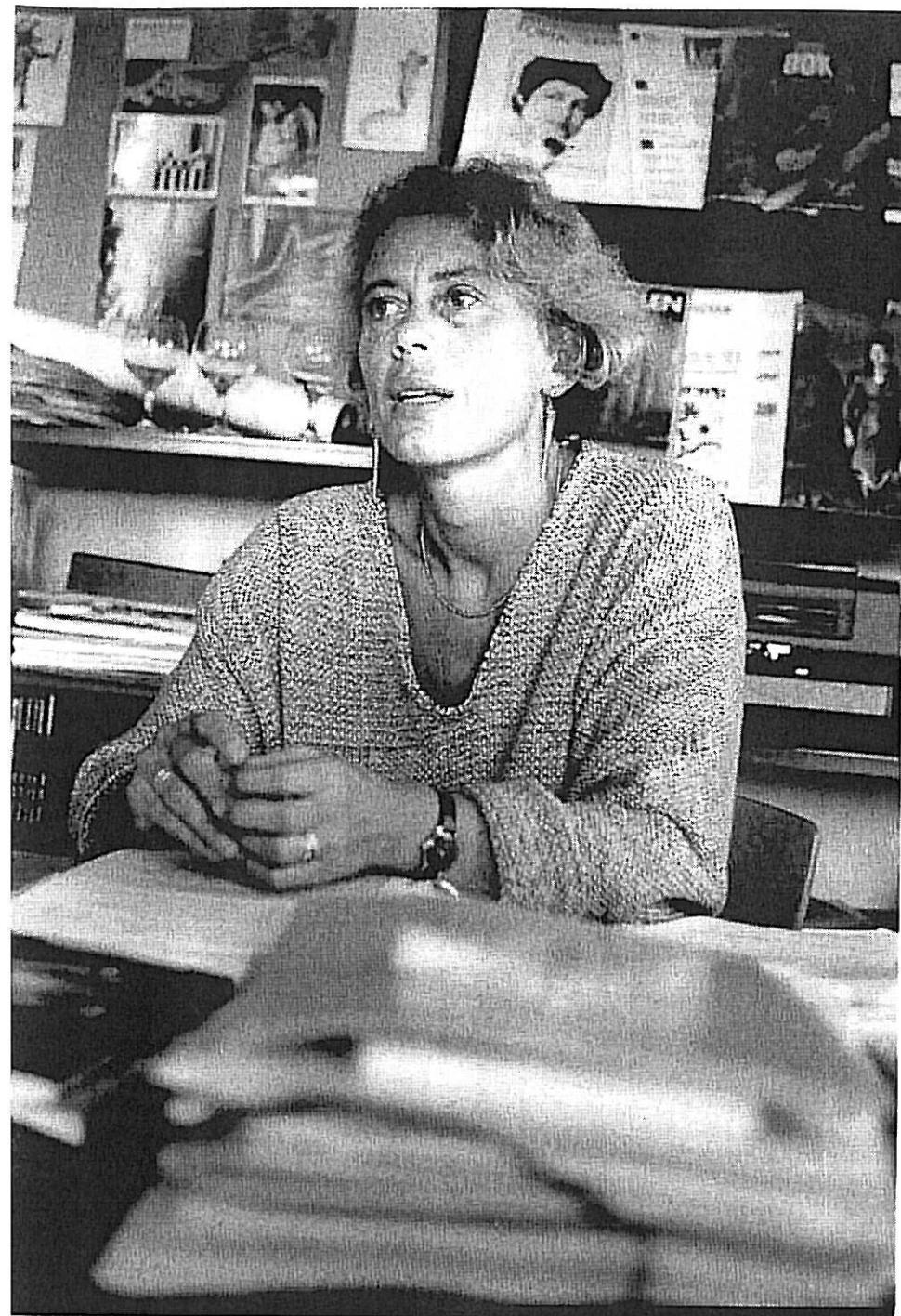
ver at tænke i ét samlet, forkromet system, men hvor komponenter fra flere leverandører kan stykkes sammen.

Så derfor mener jeg, at Katinka er en god og fremtidssikret løsning, som indebærer at katalogiseringen er dagsaktuel og genbruges optimalt. Det kan også være en fordel for de tilsluttede biblioteker, at de ikke selv behøver at have de lokale data liggende. De ligger centralt. Desuden giver løsningen mulighed for også at afvikle Administrationsmodulet (udlånsmodulet) centralt. En central drifts-afvikling betyder bl.a., at den lokale IT-kompetence ikke behøver at være kanonstor. Det er dog også mit indtryk at DBC har været billigere end de leverandører, der i øvrigt viste sig interesserede i at overtage CSC-bibliotekerne.

At DBC med sin Katinka-løsning begiver sig ud på systemmarkedet skyldes således langt fra en pludselig åbenbaring eller indskydelse. Vi har på DBC igennem længere tid været overbevist om, at vi skulle udvikle os i den retning. Allerede for et års tid siden gik 10 ud af landets 14 amtscentre da også over på en Katinka-løsning, hvilket betyder, at de 10 amtscentres beholdning ligger i en fællesbase på DBC som en søsterbase til DanBib. Ligeledes er enkelte mindre forskningsbiblioteker med på denne løsning. Så vi har allerede flere nyttige erfaringer at trække på. Men naturligvis er det noget af en mundfuld at indgå aftale med en så stor gruppe folkebiblioteker på én gang.

Afgørende for beslutningen har derfor også været, at det her er noget, som hænger naturligt sammen med DBC's virksomhed i øvrigt. Herunder det elektroniske materialevalgssystem – Matilda – som vi er i fuldt sving med at opbygge. Det udvikles og testes for øjeblikket i samarbejde med Det Nordjyske Landsbibliotek og på Handelshøjskolens bibliotek i Århus, og efterfølgende testes det på yderligere 8 biblioteker, heriblandt tre centralbiblioteker, men også to skolebiblioteker, et seminariebibliotek og KVINFO. Matilda vil kunne stå alene, men hensigten er også at videreudvikle det til et egentligt accessionsmodul i tilknytning til Katinka.

Endnu en brik i den samlede løsning er katalogiseringsmodulet VisualCat, som vi vil være klar med sidst på året. Og skal jeg sammenfatte, hvad DBC i hvert fald besidder, så er det et indgående

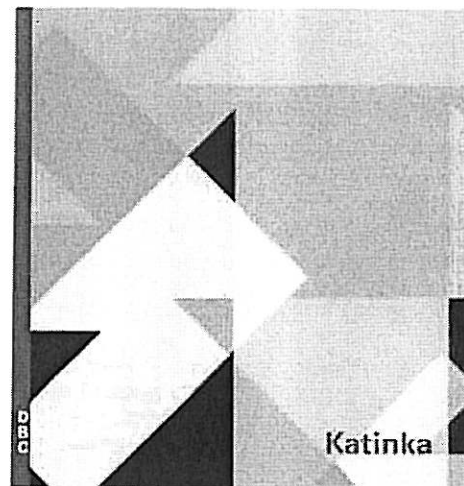
At DBC med sin Katinka-løsning nu for alvor bevæger sig ud på systemmarkedet, skyldes ngenlunde en pludselig indskydelse eller åbenbaring, siger Heddi Mortensen. Det her hænger naturligt sammen med DBC's virksomhed i øvrigt, og vi har igennem længere tid været overbevist om, at vi skulle udvikle os i den retning.

endsskab til den biblioteksverden, som i er en integreret del af. Vi har en velungerende brugerorganisation, som er ned til at prioritere indsatsen og præge DBC's udviklingsstrategier, og virksomheden går stærkt ind for de samarbejds- og genbrugsbestræbelser, som er så indvsende rigtige for et lille land som Danmark.

PN: Vil DBC i første omgang koncentrere kræfterne om de tidligere CSC-bibliote-

ker. Eller går I allerede nu ud i en Katinka-offensiv i forhold til hele biblioteksverdenen?

HM: Som nævnt har vi allerede en række Katinka-kunder. Aktuelt koncentrerer vi kræfterne om de mange tidligere CSC-biblioteker, som vælger DBC og Katinka, herunder at få etableret en aftale med en eller flere systemleverandører om etablering af et administrationsmodul, som kan spille sammen med Katinka-løsningen. Derefter går vi i gang med en

egentlig markedsføring af den komplette Katinka-løsning. I den aftale, vi indgår med de enkelte biblioteker, skriver DBC under på, at vi inden den 1. oktober næste år har et administrationsmodul kørende. Det er ikke noget vi har planer om selv at udvikle.

PN: Vil DBC ikke det, fordi den som en i hovedtræk offentlig finansieret virksomhed ikke kan gå ud og konkurrere med systemleverandører, som allerede har udviklet udlånsmodulet.

HM: At vi afstår fra at udvikle et administrationsmodul sker først og fremmest ud fra en erkendelse af, at DBC's kernekompetence ligger i katalogiseringen og opbygningen af den bibliografiske base, mens flere af de hidtidige systemleverandører på markedet i vid udstrækning har en kernekompetence, når det gælder udviklingen af det administrative modul. Der er jo ikke grund til at opfinde eller udvikle den dybe tallerken flere gange.

PN: Og du tror, der er flere potentielle og interessante muligheder på markedet, når det gælder administrationsmodulet?

HM: Det er jeg overbevist om, at der er. At DBC selv skulle påtage sig opgaven er ikke hensigtsmæssig. Så vi har tilbudt alle de nuværende systemleverandører på det danske marked et samarbejde om en løsning.

PN: Ikke desto mindre så har DBC overfor de systemleverandører, som I har tilbudt at gå i samarbejde med, stillet som betingelse, at det er DBC som skal stå for søgemodulet og accessionsmodulet. Sætter det ikke snævre grænser for, hvor omfattende denne sammenstyknings af komponenter må være?

HM: Samarbejdsmodellen lægger jo netop op til, at det drejer sig om at fastholde parternes klare kompetencer hvorfor det er naturligt, at DBC udvikler søgemodulet og accessionsmodulet, og det er så op til samarbejdsparten at udvikle administrationsmodulet og en række funktionalteter i tilknytning til det. Det er det udspil til en samarbejdskontrakt, som vi

kommer med. De øvrige leverandører må vurdere, om det for dem kan blive en attraktiv forretning at indgå et sådant samarbejde.

PN: Hvor mange af de 40 tidligere CSC-biblioteker har på nuværende tidspunkt underskrevet kontrakten?

HM: Vi ved positivt at 5 ud af de potentielle 40 biblioteker har valgt andre løsninger, så p.t. forhandler vi med de resterende 35 biblioteker.

PN: 35 systemkunder i et snuptag er ganske imponerende. Hvor meget kapital har DBC investeret i Katinka-projektet, og hvor stort et mandskab er sat på opgaven?

HM: Vi har naturligvis lavet nogle analyser på, hvor meget vi skulle investere for at kunne overtage biblioteksløsningen fra CSC. Men hvad det er i kroner og ører, vil jeg nødtigt svare på. Som tidligere nævnt har vi allerede kunder på Katinka-løsningen og dermed også dedikeret personale til at varetage opgaven. Som projektchef er udpeget *Carsten Andersen*.

PN: Når så mange biblioteker skal tages i ed, må nogle have haft visse betænkeligheder. Hvad er de gået på?

HM: I startfasen gik den største betænkelighed på, at DBC ikke på nuværende tidspunkt har kunnet præsentere et fikst og færdigt udlånsmodul i tilknytning til Katinka. I det foreliggende udkast til standardkontrakt ligger der imidlertid

en beskrivelse af de funktioner, som udlånsmodulet skal indeholde som bilag til kontrakten. Siden det blev indskrevet har vi ikke i DBC mærket til de store betænkeligheder på det punkt.

Nogle biblioteker har naturligt nok også været nervøse ved den økonomiske side af sagen. Kassen er ganske slunken flere steder, og bibliotekerne skal bekoste nyt udstyr i forbindelse med den år 2000-sikrede systemversion, de skal have på plads inden 1. november i år. Det skal de dog have under alle omstændigheder. Så i forhold til Katinka-løsningen har det ikke været udslagsgivende.

PN: En forudsætning for at komme på en Katinka-løsning er også, at biblioteket betaler katalogiseringsbidrag. Er der nogen, der ikke gør det?

HM: Alle de tidligere CSC-biblioteker betaler katalogiseringsbidrag. Hvilket i øvrigt langt hovedparten af landets biblioteker gør – i alt 249 biblioteker betaler katalogiseringsbidrag.

PN: I sidste nummer af BiblioteksOverblik kritiseres den måde katalogiseringsbidraget er skruet sammen på. Det favoriserer meget kraftigt de større biblioteker på bekostning af de mindre, skriver *Eva Svovsø* fra Gørlev Bibliotek. Vil DBC bruge samme betalingsmodel i forbindelse med Katinka?

HM: I princippet ja. Den aftale, vi laver med CSC-bibliotekerne, er således hvad pris angår indbyggerbestemt. Vi vil kalkulere med en pris pr. indbygger pr. år,

som falder i takt med et stigende indbyggertal. Så der bliver også i dette tilfælde tale om en slags mængderabat. Det retfærdige i det kan selvfølgelig diskuteres, men modellen har fået stor opbakning blandt CSC-bibliotekerne. Jeg skal dog for god ordens skyld understrege, at der er vandtætte skodder mellem katalogiseringsbidrag og betaling for Katinka.

PN: Ifølge DBC's PR-folder om Katinka vil publikumskataloget først i en senere Katinka-version blive en integreret del af DanBib?

HM: Det er et rent teknisk spørgsmål. Det vigtigste er, at det for brugerne vil fremstå som en integreret del af DanBib, og at der vil være tale om en ajourføring af begge veje.

PN: I Katinka-prospektet nævnes et tværkommunalt samarbejde på systemområdet som en relevant mulighed. Er der blandt gruppen af CSC-biblioteker allerede eksempler på det?

HM: Ja, Bjergsted og Tårnved ønsker at indgå en fælles kontrakt, og Trundholm forhandler om noget lignende med et par af dens nabokommuner. De udmeldinger der bl.a. fra Biblioteksstyrelsen er kommet i den sag, er noget DBC helhjertet bakker op, og både Katinka og Matilda er systemer, som giver muligheder for et vidtstrakt samarbejde på tværs af de enkelte biblioteksafdelinger og af kommuneskel.

Interviewer:
Per Nyeng

USA antager UNESCO's biblioteksmanifest

USA'S NATIONAL Commission on Libraries i Washington (NCLIS) har helt og fuldt antaget det reviderede UNESCO Public Library Manifesto (1994) i form af en ny resolution: »Principles for Public Library Services«. I resolutionen, der bringer manifestet in extenso, opfordrer NCLIS beslutningstagere på overnationalt, delstatsligt og lokalt plan samt bibliotekssektoren bredt set til at arbejde for og sikre at borgerne får en biblioteksservice i overensstemmelse med manifestet.

NCLIS, som blev nedsat af den amerikanske kongres i 1970, er et uafhængigt regeringskontor og organ under den føderale regering, og det har bl.a. til opgave at rådgive præsidenten og kongressen om biblioteksforhold og informationspolitik.

NCLIS' næstformand, *Martha Gould* fra Reno, udtaler i tilslutning til resolutionen: »Vi tror på, at vores biblioteker ved at overtage og implementere Principles for Public Library Services vil nå en ny og højere standard for biblioteksydelser og derved kan medvirke til at skabe en model for livslang uddannelse verden over«. Og i den udsendte pressemeddelelse sekunder hun af kommissionsmedlem og biblioteksdirektør for Central Arkansas Library

System, *Bobby Roberts*, der understreger: »Biblioteker er en integreret del af ethvert samfund og må som sådan altid søge nye måder at yde den bedst mulige service på. UNESCO-manifestet giver en ny mønstermodel, som folkebibliotekerne må søge at leve op til«.

I IFLA's Public Library Section er der stor tilfredshed med denne udvikling. Sektionen havde i årene 1992-1994 nedsat en revisionsgruppe, der arbejdede meget ihærdigt med at revidere det gamle manifest fra 1972. Opgaven var meget omfattende, fordi man i højere grad end tidligere ønskede at skabe et manifest og et indhold af relevans for både udviklingslande og de såkaldt højt udviklede lande. Revisionen var fra starten omgærdet af stor nordisk interesse. *Barbro Thomas* fra Statens Kulturråd i Sverige var således formand for folkebibliotekssektionen, da projektet blev søsat. Hun afløstes siden af *Sissel Nilsen* fra Norge, og endelig var *Hellen Niegaard* fra Danmark leder af revisionsgruppen. Men i det hele taget var interessen for opdateringen af manifestet kolossal, og revisionsarbejdet blev gennemført i nært samarbejde med fagfolk og kulturpolitikere verden over og – naturligvis – med UNESCO.

Det reviderede manifest blev godkendt af UNESCO's Council for General Information (PGI) i slutningen af november 1994, og er siden via nationale biblioteksorganisationer og UNESCO's nationalkommissioner blevet formidlet til beslutningstagere overalt på kloden.

Herhjemme blev den nye danske oversættelse udsendt i 1995 (se *Bibliotekspressen*, 1/95) med en opfordring om opfølgning til de tre relevante ministre – kulturministeren, forskningsministeren og undervisningsministeren. Og desuden til KL's kulturudvalg, kommunalbestyrelser og de enkelte biblioteker. Manifestet blev siden tilstillet UBIS-udvalget. Selv om anbefalingerne herfra skulle blive tilgodeset i den ny lov, så omfatter de dog ikke fuldt ud manifestets krav.

Manifestet, der i første omgang blev oversat til UNESCO's 6 officielle sprog, foreligger i dag på yderligere 17-18 sprog. Hovedparten kan findes på Internettet (se www.unesco.org/webworld/libmanif/libraman.html eller www.ifla.org/VII/s8/spl.html).

/PN